

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsának közleménye

Ajánlás a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra

I. Az ajánlás célja, jogi kötőereje

Az ajánlás célja a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók tájékoztatása a kiskorúakra ártalmas médiatartalmak elérhetőségének korlátozása érdekében alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozóan.

A jelen ajánlás jogi kötőerővel nem rendelkezik, a Médiatanács által javasolt műszaki megoldások alkalmazása a médiaszolgáltatók számára nem kötelező. Tekintettel azonban arra, hogy az ajánlás kiadására a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) hatalmazza fel a Médiatanácsot, az ajánlásban foglaltak egyedi hatósági ügyekben, döntésekben hivatkozhatók, alkalmazhatók.

II. A kiskorúakra ártalmas médiatartalmak elérhetőségét korlátozó hatékony műszaki megoldások kialakítására vonatkozó szabályozás

Lineáris médiaszolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó szabályozás

Az Mttv. 10. § (6) bekezdése alapján lineáris médiaszolgáltatások esetén IV.-V. besorolású műsorszámok közzétehetőek abban az időszámban is, amelyben egyébként az Mttv. ezt nem engedi, illetve a VI. kategóriás műsorszám közzétehető lineáris médiaszolgáltatásban, amennyiben a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, és a titkosítás feloldásához alkalmazott kód nem hozzáférhető kiskorúak számára. Emellett a médiaszolgáltató alkalmazhat más hatékony műszaki megoldást is, amely biztosítja azt, hogy kiskorú nem férhet a tartalomhoz. A hatékony műszaki megoldás tekintetében a Médiatanács ajánlást tesz közzé.

Lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó szabályozás

Az Mttv. 11. § (2) bekezdése szerint a lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 19. § (2) bekezdésével összhangban – hatékony műszaki megoldást kell alkalmaznia annak érdekében, hogy az V.-VI. kategóriákba sorolt műsorszámok kiskorúak számára ne legyenek elérhetőek. Az Mttv. 11. § (3) bekezdése alapján a hatékony műszaki megoldások tekintetében a Médiatanács ajánlást tesz közzé.

III. A lineáris és lekérhető médiatartalmak esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlás kialakításának elvei

1. Műszaki platformként eltérő hatékony műszaki megoldások

Figyelembe véve, hogy a felhasználók a különböző médiaszolgáltatásokat különböző műszaki képességeket biztosító platformokon vehetik igénybe, a hatékony műszaki megoldások kialakításának lehetőségei is eltérnek egymástól. Ebből adódóan a kiskorúakra veszélyes médiatartalmak korlátozását biztosító hatékony megoldásokra az ajánlás is eltérően fogalmazza meg az elvárásokat.

2. A médiaszolgáltatók aktív szerepvállalása

A kiskorúakat veszélyeztető médiatartalmak elérhetőségét gátló műszaki megoldások abban az esetben tudnak hatékonyan működni, amennyiben a médiaszolgáltatók folyamatosan figyelik az általuk alkalmazott megoldások sikerességét és folyamatosan fejlesztik a megoldásaikat. A hatékonyság növelésének egyik eszköze a műszaki megoldások folyamatos fejlesztése mellett, a felhasználók figyelmének felhívása a kiskorúakra káros tartalmak kockázataira, továbbá az általuk nyújtott megoldások elérhetőségére és azok használatára. Ennek érdekében a médiaszolgáltatóknak minden lehetséges eszközzel biztosítaniuk kell a médiafogyasztással kapcsolatos ismeretek növelését.

3. A kiskorúak médiatudatosságának folyamatos növelése

A médiaszolgáltatók által biztosított hatékony műszaki megoldások mellett fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a kiskorúak figyelmét felhívjuk a médiatartalmakban rájuk leselkedő veszélyekre. Erre biztosíthatnak megfelelő fórumot az iskolák, a kiskorúak által látogatott közösségek.

4. A felnőttek, szülők, gondviselők aktívabb szerepvállalása

A kiskorúak médiafogyasztási tudatosságának növelése mellett egyaránt fontos, hogy a felnőttek fordítsanak kiemelt figyelmet a kiskorúak médiafogyasztási szokásaira. A médiaszolgáltatók által biztosított műszaki megoldások akkor válnak hatékonyvá, ha a felnőttek akarják és tudják is alkalmazni ezeket a megoldásokat. Ennek érdekében rá kell irányítani a felnőttek figyelmét a kiskorúakat övező káros tartalmakra, és tudatosítani kell bennük, hogy léteznek megoldások a kiskorúakra káros tartalmak kiszűréséhez. Emellett meg kell tanítani a felnőtteket a kiskorúak védelmét biztosító műszaki megoldások használatára. Ebben a médiaszolgáltatók mellett a hatóságoknak is tevékeny szerepet kell vállalniuk.

IV. Különböző műszaki platformok esetében alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra vonatkozó ajánlások

Annak érdekében, hogy a mediaszereplők által kialakított műszaki megoldások valóban hatékonyan védjék a kiskorúakat a káros tartalmaktól, fontos, hogy a szolgáltatók minél szélesebb körben terjesszék a megoldásokkal kapcsolatos ismereteket. Ebből adódóan a műszaki megoldások mellett az ajánlás egyaránt fontos részét képezik a felhasználók tudásszintjének növelését ösztönző intézkedések.

1. Ajánlás az analóg kábeltelevíziós szolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- Kiskorúakra súlyosan káros VI. kategóriás médiatartalmak a kiskorúakat védő hatékony műszaki megoldás biztosítása nélkül ne legyenek elérhetők.
- Amennyiben a médiaszolgáltató digitális csatornákat is nyújt – miközben a műsorterjesztés alapvetően analóg technikán történik – kiskorúakra súlyosan káros tartalmú VI. kategóriás műsorszámok csak digitálisan, hatékony műszaki megoldás alkalmazása mellett legyenek elérhetők.
- A médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.

2. Ajánlás a digitális kábeltelevíziós szolgáltatás esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- Csak olyan digitális vevődekóderek (Set-Top-Box, STB) kerüljenek felhasználásra, amelyek rendelkeznek gyermekzár funkcióval.
- A gyermekzár megoldás rendelkezzen külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kóddal (továbbiakban titkos kód), amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható. A kód legalább négy, képernyőn nem megjelenített számjegyből álljon.
- A képmegjelenítési módok (pl. csatornaváltás, STB ki-, ill. bekapcsolása) megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén a rendszer kérje újra a titkos kódot.
- A védelemnek a STB-ra felvett lineáris, ill. lekérhető műsorszámokra is ki kell terjednie.
- A jövőben csak olyan STB-ok kerüljenek üzembe-helyezésre, amelyek nemcsak csatornák tiltására, hanem életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmasak.
- Amennyiben ugyanazon a felhasználói ponton a digitális KTV szolgáltatás mellett analóg jelű csatornák is elérhetőek, a szolgáltatók kiskorúakra súlyosan káros tartalmú műsorszámokat az analóg sávban hatékony műszaki zár nélkül ne tegyenek elérhetővé.
- Lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.
- A titkos kód háromszori hibás beütése után a rendszer automatikusan zárja ki a felhasználót a választott csatorna vagy műsorszám eléréséből legalább 10 percre, amennyiben a STB erre lehetőséget biztosít.
- Amennyiben az ügyfél a titkos kódját elfelejtette, újabb titkos kódot a szolgáltatók csak az előfizető körülmeként azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után adjanak meg.
- Azon STB-ok esetében, amelyek erre műszakilag lehetőséget nyújtanak, a STB bekapcsolásakor időszakonként, de legalább negyedévente jelenjen meg a képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet.

- A kiskorúakra káros médiatartalmat nyújtó médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.

3. Ajánlás a digitális műholdas televíziós szolgáltatás és az IPTV szolgáltatás esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- Csak olyan digitális vevődekóderek (Set-Top-Box, STB) kerüljenek felhasználásra, amelyek rendelkeznek gyermekzár funkcióval.
- A gyermekzár megoldás rendelkezzen külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kóddal (továbbiakban titkos kód), amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható. A kód legalább négy, képernyőn nem megjelenített számjegyből álljon.
- A képmegjelenítési módok (pl. csatornaváltás, STB ki-, ill. bekapcsolása) megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén a rendszer kérje újra a titkos kódot.
- A védelemnek a STB-ra felvett lineáris, ill. lekérhető műsorszámokra is ki kell terjednie.
- A jövőben csak olyan STB-ok kerüljenek üzembe-helyezésre, amelyek nemcsak csatornák tiltására, hanem életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmasak.
- Lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.
- A titkos kód háromszori hibás beütése után a rendszer automatikusan zárja ki a felhasználót a választott csatorna vagy műsorszám eléréséből legalább 10 percre, amennyiben a STB erre lehetőséget biztosít.
- Amennyiben az ügyfél a titkos kódját elfelejtette, újabb titkos kódot a szolgáltatók csak az előfizető körültekintő azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után adjanak meg.
- Azon STB-ok esetében, amelyek erre műszakilag lehetőséget nyújtanak, a STB bekapcsolásakor időszakonként, de legalább negyedévente jelenjen meg a képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet.
- A kiskorúakra káros médiatartalmat nyújtó médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.

4. Ajánlás a digitális földfelszíni televíziós szolgáltatás esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében azonban a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- Kereskedelmi forgalomban csak olyan STB-okat, ill. STB funkciókkal rendelkező digitális TV készülékeket értékesítsenek, melyek rendelkeznek gyermekzár funkcióval.

- A gyermekzár megoldás rendelkezzen külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kóddal (továbbiakban titkos kód), amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható. A kód legalább négy, képernyőn nem megjelenített számjegyből álljon.
- A képmegjelenítési módok (pl. csatornaváltás, STB ki-, ill. bekapcsolása) megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén a rendszer kérje újra a titkos kódot.
- A védelemnek a STB-ra felvett lineáris, ill. lekérhető műsorszámokra is ki kell terjednie.
- Lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.
- A titkos kód háromszori hibás beütése után a rendszer automatikusan zárja ki a felhasználót a választott csatorna vagy műsorszám eléréséből legalább 10 percre, amennyiben a STB erre lehetőséget biztosít.
- A kiskorúakra káros médiatartalmat nyújtó médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.

5. Ajánlás a mobil távközlő-hálózaton nyújtott lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- A médiaszolgáltatók csak abban az esetben nyújtsanak a kiskorúakra káros lineáris és lekérhető médiaszolgáltatásokat, amennyiben rendelkeznek a kiskorúakra káros tartalmak szűrésére alkalmas „gyermekzár” megoldással.
- A gyermekzár beállítása egyedi titkos kóddal történhessen, amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható. Ez a korlátozás a gyermekzár kikapcsolásának időpontjáig álljon fenn. A kikapcsolás az előfizető kérésére életkor azonosítást követően történhessen.
- Lekérhető szolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg az elektronikus műsorújságban sem bekapcsolt gyermekzár mellett.
- Amennyiben az ügyfél a titkos kódját elfelejtette, újabb titkos kódot a szolgáltatók csak az előfizető körültekintő azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után adjanak meg.
- A médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a gyermekzár használatának fontosságára.

6. Ajánlás az interneten elérhető lineáris és lekérhető szolgáltatások esetén alkalmazott hatékony műszaki megoldásokra

A törvény céljainak elérése érdekében a Médiatanács az alábbiakat fogalmazza meg:

- A médiaszolgáltató az interneten elérhető lineáris vagy lekérhető tartalom forráskódjához olyan azonosítókat (pl. "metatag"-et) rendeljen hozzá, amelyek utalnak a médiatartalom Mttv. szerinti korhatár-kategóriára, és egyes ingyenesen elérhető otthoni tartalomszűrő-alkalmazásokkal (szülői gyermekzár-programok) felismerhetőek.
- Amennyiben az interneten elérhető lineáris vagy lekérhető tartalom megfeleltethető az Mttv. V. és VI. korhatár-kategóriájának, akkor a médiaszolgáltató a műsorszám megtekintésének megkezdése előtt ellenőrizze a néző korhatár jogosultságát. (pl. Jelenítsen meg egy kérdést, amelyben a néző életkorát ellenőrzi: "Ön elmúlt már 18 éves? Igen - Nem"). Ha az életkor ellenőrzés alapján a néző nem jogosult megtekinteni a műsorszámot, akkor a műsorszám nem kerül lejátszásra.)
- Amennyiben az interneten elérhető lineáris vagy lekérhető tartalom megfeleltethető az Mttv. V. és VI. korhatár-kategóriájának, akkor a médiaszolgáltató az életkor-ellenőrzéssel egyidejűleg, azonos helyen, jól láthatóan hívja fel a néző figyelmét a kiskorúakra vonatkozó veszélyekre, például az alábbi szöveg megjelenítésével: „Figyelem! Ez a médiatartalom kiskorúakra káros elemeket is tartalmaz. Amennyiben azt szeretné, hogy az Ön környezetében kiskorúak hasonló tartalmakhoz csak egyedi kód megadásával - azaz kiskorúak kizárása mellett – férjenek hozzá, kérjük, használjon szűrőprogramot. Szűrőprogram letöltése és további információk itt.” A kiskorúakra vonatkozó veszélyekre felhívó üzenet megfogalmazására, megjelenítésére, ill. az ingyenes szűrőprogramok elérhetőségére vonatkozóan egy lehetséges megoldás található a Magyarországi Tartalomszolgáltatók Egyesületének honlapján (www.mte.hu).
- Amennyiben az interneten elérhető lineáris vagy lekérhető tartalom megfeleltethető az Mttv. V. és VI. korhatár-kategóriájának, akkor a médiaszolgáltató az oldal első megjelenítésénél, jól látható - a korhatár-kategóriának megfelelő - optikai azonosítással lássa el az érintett médiatartalmat.
- Az alkalmazható, és ingyenesen elérhető otthoni szűrőprogramok hatékonyságát és a fejlődő technológiai környezethez való alkalmazkodását és megfelelőségét a médiaszolgáltató rendszeresen ellenőrizze.
- A médiaszolgáltató az interneten elérhető tartalom gyermekzár szűréséhez alkalmazható otthoni szűrőprogramokról, és a szűrőprogramok használatának előnyeiről, használatának elmulasztásával járó veszélyekről rendszeresen tájékoztassa a felhasználókat.

Budapest, 2011. június 22.